

PATVIRTINTA

Skuodo rajono savivaldybės tarybos

2025 m. _____ sprendimu Nr. _____

SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2024 M. ATASKAITA

Parengė:

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistė Monika Steponkienė

Turinys

ĮVADAS.....	1
I SKYRIUS. SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI, SOCIOEKONOMINIAI, MIRTINGUMO IR LIGOTUMO POKYČIAI	2
1.1. Gyventojų demografinė padėtis	2
1.2. Gyventojų socioekonominiai veiksniai	4
1.3. Gyventojų mirtingumo rodikliai	4
1.4. Gyventojų ligotumo rodikliai.....	6
II SKYRIUS. BENDROJI DALIS.....	8
2.1. Savivaldybės gyventojų sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis.....	8
III SKYRIUS. SPECIALIOJI DALIS.....	13
3.1. Savivaldybės prioritetinių problemų analizė.....	13
3 2. Savižudybių skaičius / standartizuotas mirtingumas nuo tyčinio savęs žalojimo 100 000 gyventojų (X60-X84).....	13
3.2. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų (A15-A19)	17
3.3. Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų	18
IV SKYRIUS. SAVIVALDYBĖS MOKINIŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI.....	21
APIBENDRINANČIOS IŠVADOS	23
REKOMENDACIJOS	24

IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje. Visuomenės sveikatos stebėseną Skuodo rajono savivaldybėje vykdoma remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pagal įsakymo 8.2 punktą, savivaldybių visuomenės sveikatos biurai kasmet rengia savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos projektą. Ataskaitoje pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos (toliau – Strategija), patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio d. 26 sprendimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014 –2025 m. strategijos patvirtinimo“, numatyti tikslai ir uždaviniai.

Skuodo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2024 m. ataskaitos tikslas yra pateikti pagrindinius Skuodo rajono gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetines kryptis Skuodo rajono plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje pateikti 2024 m. gyventojų demografinę būklę ir 2023 m. visuomenės sveikatos būklę atspindintys rodikliai savivaldybėje.

Analizuojant rodiklius ir jų tendencijas, svarbu atkreipti dėmesį į 2020 m. prasidėjusią valstybės lygio ekstremalią situaciją visoje šalyje dėl koronaviruso ligos (toliau – COVID-19 ligos) plitimo grėsmės.

Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

1. Valstybės duomenų agentūros rodiklių duomenų baze;
2. Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registru;
3. Visuomenės sveikatos stebėsenos informacine sistema;
4. Traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėsenos informacine sistema (IS).

I SKYRIUS

SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI, SOCIOEKONOMINIAI, MIRTINGUMO IR LIGOTUMO POKYČIAI

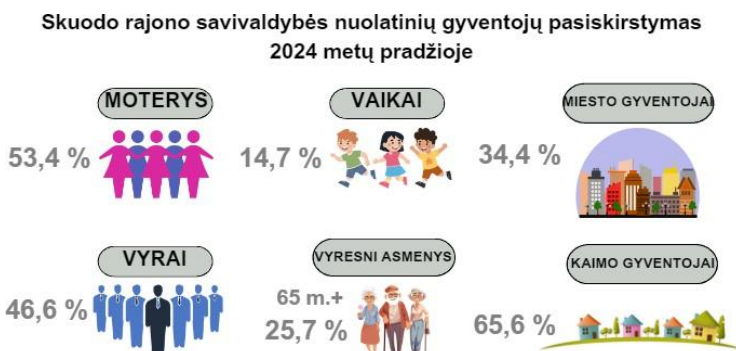
1.1. Gyventojų demografinė padėtis

2024 metų pradžioje Skuodo rajono savivaldybėje gyvenamąją vietą buvo deklaravę 15201 gyventojas. Palyginti su 2023 m. pradžios duomenimis, 2024 m. pradžioje gyventojų skaičius sumažėjo 333 asmenimis. Analizuojant gyventojų skaičiaus pokytį per vienerius metus pagal lytį ir gyvenamąją vietą, moterų skaičius sumažėjo 219 asmenų, vyrų – 114, kaimo gyventojų – 225, miesto gyventojų – 108. Analizuojant gyventojų skaičiaus pokytį per vienerius metus pagal amžiaus grupes, gyventojų skaičius vaikų, jaunimo ir 18–64 m. amžiaus grupėse sumažėjo, tačiau 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje – padidėjo.

Skuodo rajono savivaldybės nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje pagal lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pagal lytį											
Moterys	9898	9706	9493	9227	8887	8669	8429	8701	8482	8343	8124
Vyrai	9010	8792	8564	8330	8027	7824	7655	7549	7349	7191	7077
Pagal gyvenamąją vietą											
Miestas	6032	5922	5808	5582	5417	5279	5162	5508	5422	5337	5229
Kaimas	12876	12576	12249	11975	11497	11214	10922	10742	10409	10197	9972
Pagal amžiaus grupes											
0–17 m.	3402	3251	3130	3045	2918	2810	2739	2484	2388	2341	2237
14–29 m.	4078	4007	3919	3734	3513	3356	3205	2994	2842	2677	2601
18–64 m.	11509	11220	10942	10530	10038	9754	9404	9958	9667	9339	9052
65 m. +	3997	4027	3985	3982	3958	3929	3941	3808	3776	3854	3912
Iš viso	18908	18498	18057	17557	16914	16493	16084	16250	15831	15534	15201

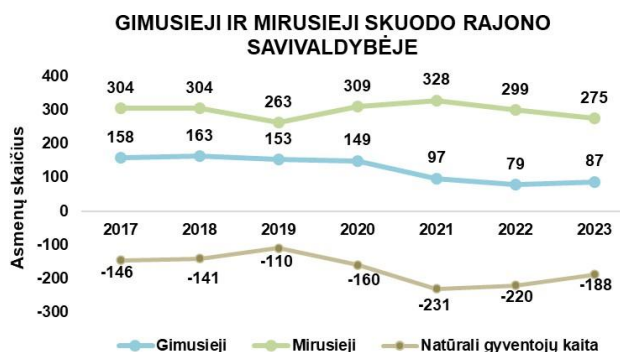
Skuodo rajono savivaldybės moterys sudaro neįymiai didesnę gyventojų dalį nei vyrai: 2024 m. pradžioje moterys sudarė 53,4 proc. visų gyventojų, o vyrai – 46,6 proc. **Kaimo gyventojai sudaro daugiau nei pusę visų Skuodo rajono savivaldybės gyventojų:** 2024 m. pradžioje kaimo gyventojai sudarė 65,6 proc. visų gyventojų, o miesto gyventojai – 34,4 proc. **Skuodo rajono savivaldybėje 65 m. ir vyresnio amžiaus gyventojai sudaro didesnę gyventojų dalį negu vaikai:** 2024 m. pradžioje 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys sudarė 25,7 proc. visų gyventojų, o vaikai – 14,7 proc.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai

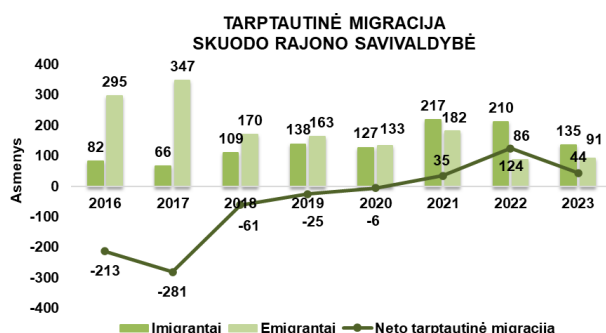
Skuodo rajone stebima neigiama natūrali gyventojų kaita: 2023 m. gimė 87 asmenys, o mirė 275 asmenys.

2020 m. prasidėjus COVID-19 ligos pandemijai, atotrūkis tarp Skuodo rajono savivaldybės gimusiųjų ir mirusiųjų dar labiau padidėjo. Palyginti su 2022 m., 2023 m., gimusiųjų padaugėjo 8 asmenimis. Palyginti su 2021 m., 2023 m. mirusiųjų sumažėjo 53 asmenimis.

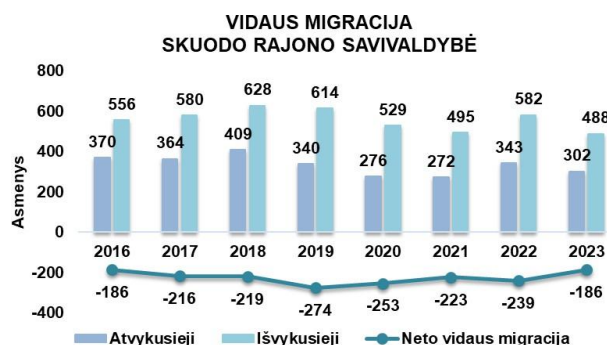

Nuo 2021 m. Skuodo rajono savivaldybėje stebima teigiama neto tarptautinė migracija, t. y. daugiau imigruojančių nei emigruojančių. 2023 m., lyginant su 2021 m., imigrantų sumažėjo 82 asmenimis. Skuodo rajono savivaldybėje neto vidaus migracija tolygiai išlieka neigiama, t. y. daugiau išvyksta į kitas savivaldybes nei atvyksta. 2023 m., lyginant su 2022 m., tiek atvykusiųjų į Skuodo rajoną, tiek išvykusiųjų iš Skuodo rajono savivaldybės sumažėjo.

2023 m. teigiama neto tarptautinė migracija: 135 asmenys imigravo, o emigravo 91.

2023 m. neigiama neto vidaus migracija: 302 asmenys atvyko, o išvyko 488.

Skuodo rajono savivaldybė pagal vidutinę tikėtiną gyvenimo trukmę patenka į Lietuvos vidurkį.

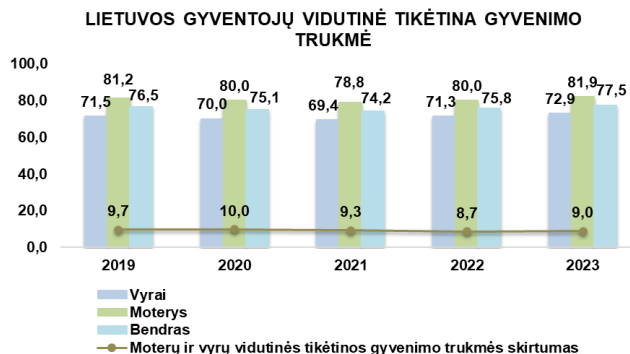
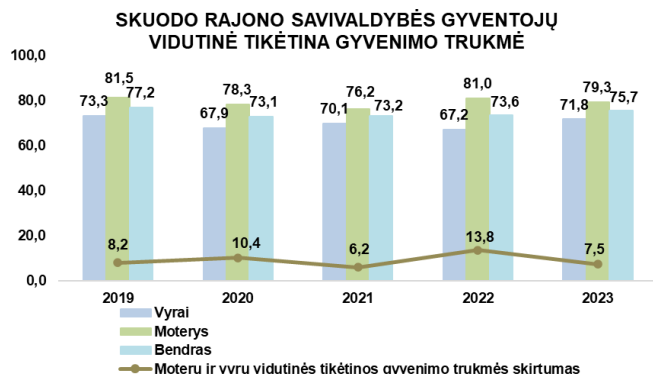
2023 m. Skuodo rajono gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė siekė 75,7 metus, Lietuvos – 77,5 metus.

Nuo 2020 m. iki 2023 m. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė sutrumpėjo nuo 73,1 iki 75,7 metų.

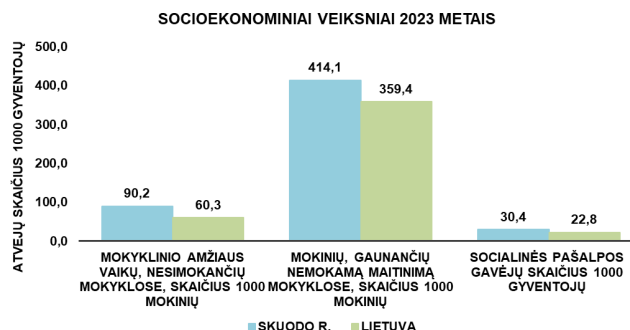
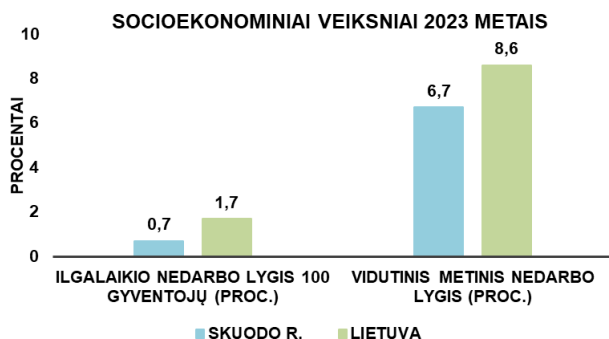
Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

2023 m., lyginant su 2021 m., Lietuvos gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė pailgėjo nuo 74,2 iki 77,5 metų. 2023 m., lyginant su 2022 m., Skuodo rajono savivaldybės moterų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė sutrumpėjo nuo 81,0 iki 79,3 metų, o vyrų pailgėjo nuo 67,2 iki 71,8 metų.

1.2. Gyventojų socioekonominiai veiksniai

Skuodo rajono savivaldybė pagal ilgalaikio nedarbo lygį 100 gyventojų (proc.) yra geresnėje situacijoje nei Lietuva, o pagal vidutinį metinį nedarbo lygį (proc.) patenka į Lietuvos vidurkį. Skuodo rajono savivaldybė pagal rodiklius: mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 mokinių, socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyventojų, atsilieka nuo Lietuvos vidurkio. Vidutinio metinio nedarbo lygio, mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičiaus 1000 mokinių, rodiklių tendencija yra mažėjanti. Ilgalaikio nedarbo lygio 100 gyventojų, socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus 1000 gyventojų, rodiklių tendencija yra nekintanti.

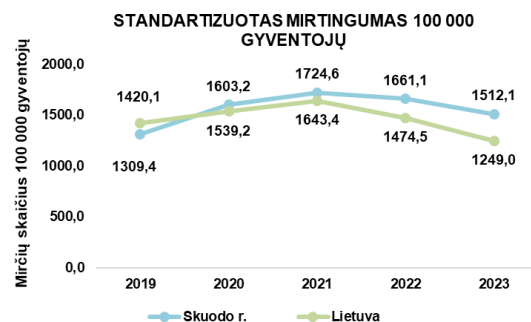
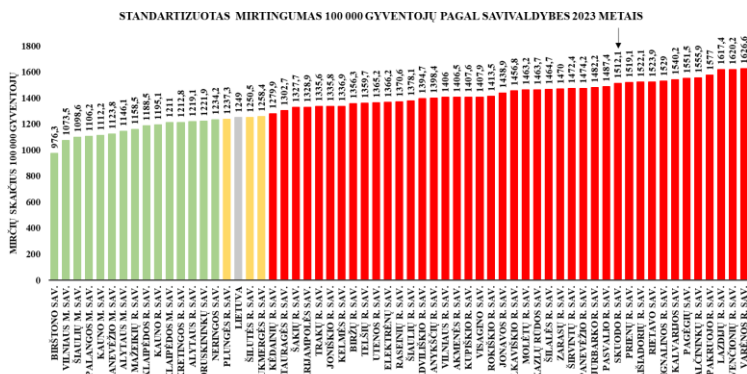
1.3. Gyventojų mirtingumo rodikliai

Skuodo rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas yra didesnis nei Lietuvos gyventojų.

Skuodo rajono savivaldybė pagal standartizuotą mirtingumą 100 000 gyventojų patenka į 12 vietą tarp 60 savivaldybių, didžiausias mirtingumas – Varėnos rajono savivaldybės gyventojų, mažiausias mirtingumas – Birštono savivaldybės.

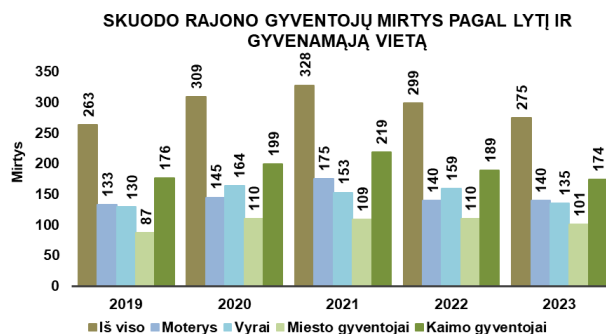
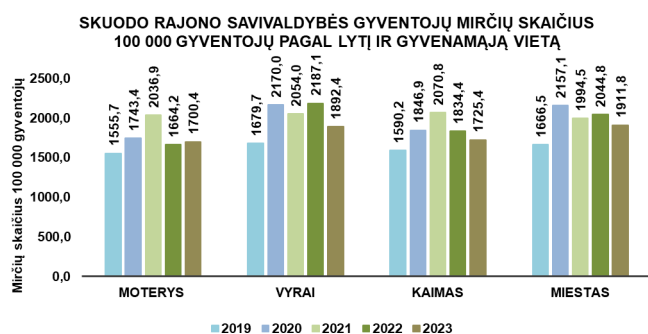
Skuodo rajono savivaldybės gyventojų standartizuoto mirtingumo rodiklio tendencija didėjanti, o Lietuvos – mažėjanti.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

Skuodo rajono savivaldybės moterų standartizuoto mirtingumo rodiklio tendencija yra didėjanti, o vyrų – nekintanti. 2023 m. Skuodo rajono savivaldybės tiek moterų, tiek vyrų standartizuotas mirtingumo 100 000 gyventojų rodiklis yra prastesnis nei Lietuvos. Skuodo rajono savivaldybės vyrų mirtingumas didesnis nei moterų, nors moterys sudaro nežymiai didesnę gyventojų dalį nei vyrai. 2023 m. užregistruota 140 moterų ir 135 vyrų mirtys. 2022 m. ir 2023 m. moterų mirčių skaičius nekinta – kasmet registruojama 140 moterų mirčių. 2023 m., palyginti su 2022 m., vyrų mirčių nustatyta 24 mažiau.

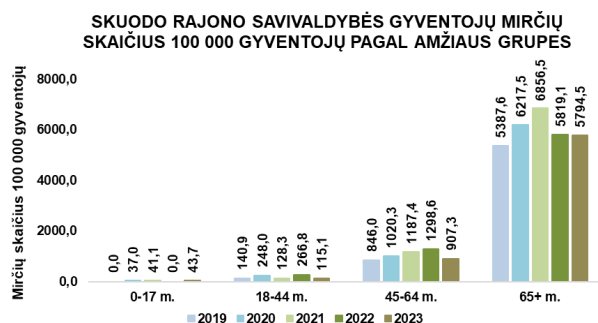
Skuodo rajono savivaldybės miesto gyventojų standartizuoto mirtingumo rodiklio tendencija yra didėjanti, kaimo gyventojų – nekintanti. 2023 m. Skuodo rajono savivaldybės tiek miesto, tiek kaimo gyventojų standartizuotas mirtingumo 100 000 gyventojų rodiklis yra prastesnis nei Lietuvos gyventojų. Skuodo rajono miesto gyventojų mirtingumas yra didesnis negu kaimo gyventojų, nors kaimo gyventojai sudaro daugiau nei pusę gyventojų. 2023 m. užregistruota 101 miesto ir 174 kaimo gyventojų mirtys. 2023 m., lyginant su 2021 m., kaimo gyventojų mirčių nustatyta 45 mažiau.

2023 m. užregistruota 1 mirtis vaikų amžiaus grupėje, 18–44 m. amžiaus asmenų grupėje – 5 mirtys, 45–64 m. amžiaus grupėje – 44 mirtys, 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje – 225 mirtys.

Analizuojant mirtingumą pagal amžiaus grupes, **daugiausia miršta vyresnio amžiaus asmenys, t. y. 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys.**

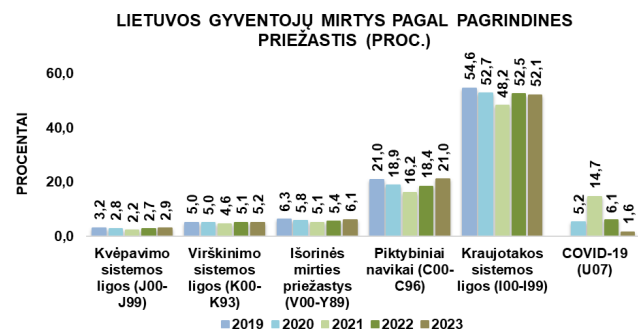
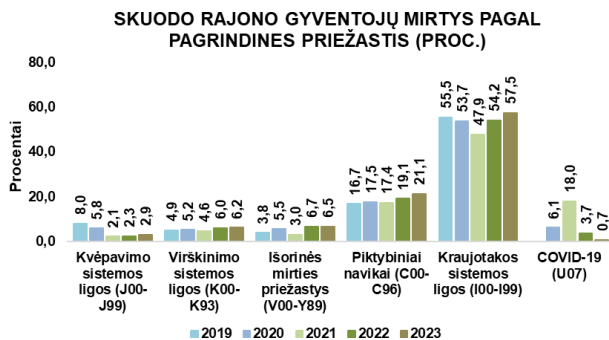
Pagal analizuojamas amžiaus grupes, Skuodo rajono savivaldybės gyventojų mirtingumas yra didesnis nei Lietuvos gyventojų, išskyrus nuo 18 iki 44 m. amžiaus grupėje – mažesnis nei Lietuvos gyventojų.

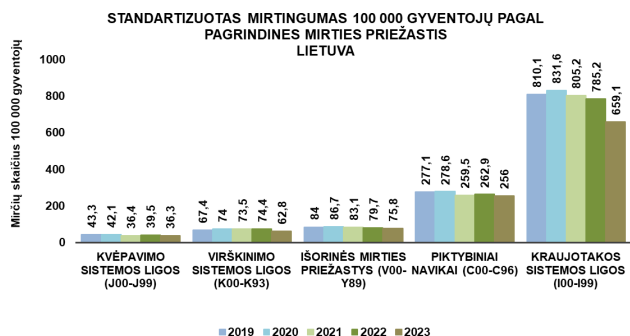
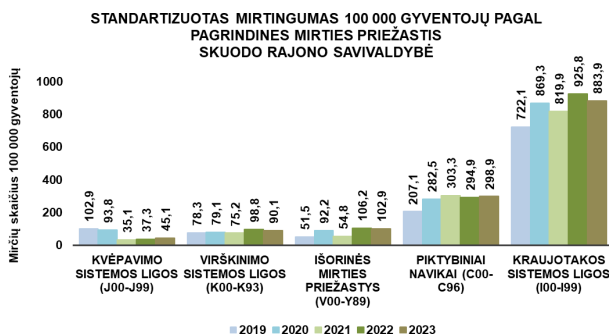
* Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų, kaip ir Lietuvos gyventojų, pagrindinių mirčių struktūroje 1-oje vietoje yra kraujotakos sistemos ligos.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų, kaip ir Lietuvos gyventojų, 2-oje vietoje mirtingumo struktūroje yra mirtys nuo piktybinių navikų (2023 m. Skuodo r. sav. – 21,1 proc., Lietuvoje – 21,0 proc.). Tiek Skuodo rajono savivaldybės gyventojų, tiek Lietuvos, 3-ioje vietoje mirčių struktūroje yra išorinės mirties priežastys (2023 m. Skuodo r. sav. – 6,5 proc., Lietuvoje – 6,1 proc.). Tiek Klaipėdos rajono savivaldybės, tiek Lietuvos gyventojų mirčių skaičius nuo COVID-19 ligos sumažėjo (2023 m. Skuodo r. sav. – 0,7 proc., Lietuvoje – 1,6 proc.).

Skuodo rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas pagal pagrindines mirties priežastis yra didesnis nei Lietuvos vidurkis.

1.4. Gyventojų ligotumo rodikliai

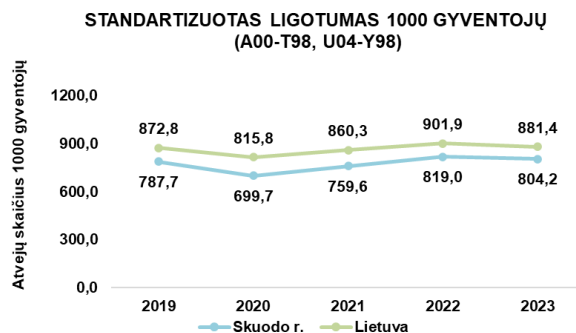
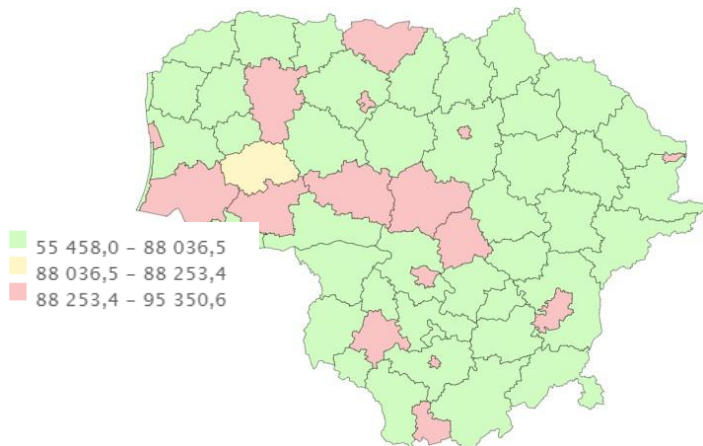
Skuodo rajono gyventojų standartizuotas ligotumas 1000 gyventojų yra žemesnis negu Lietuvos vidurkis.

Tiek Skuodo rajono savivaldybės, tiek Lietuvos gyventojų standartizuoto ligotumo rodiklio tendencija yra nekintanti.

Didžiausias standartizuoto ligotumo rodiklis yra Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų, o mažiausias – Neringos savivaldybės.

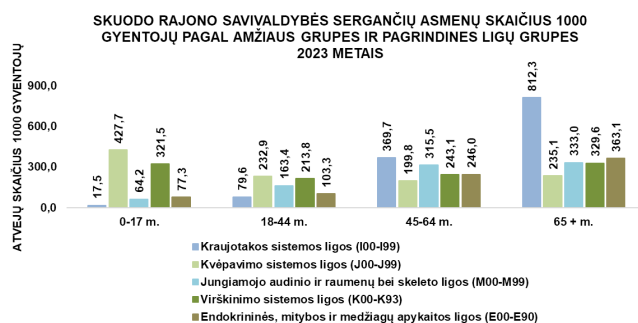
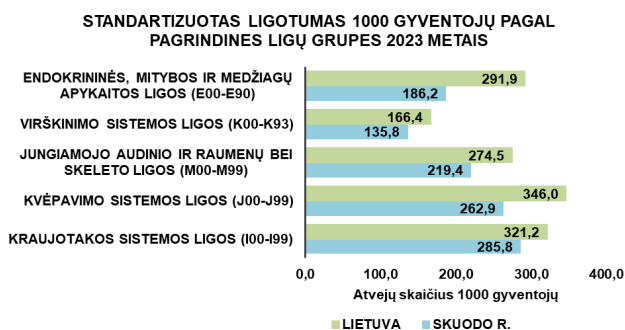
Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

STANDARTIZUOTAS LIGOTUMAS 100 000 GYVENTOJŲ (A00-T98, U04-Y98) PAGAL SAVIVALDYBES 2023 METAIS

Skuodo rajono gyventojų standartizuotas ligotumas pagal labiausiai paplitusias ligų grupes yra mažesnis negu Lietuvos vidurkis. Daugiausia gyventojai serga kraujotakos ir kvėpavimo sistemos ligomis. 2023 m., palyginti su 2022 m., ženkliai sumažėjo ligotumas COVID-19 liga nuo 187,5 atvejų iki 37,4 atvejų 1000 gyventojų.

Vaikų amžiaus grupėje daugiausia sergama kvėpavimo sistemos ligomis, vyresnio amžiaus (65 m. ir vyresnių) asmenų grupėje daugiausia sergama kraujotakos sistemos ligomis.

II SKYRIUS

BENDROJI DALIS

2.1. Savivaldybės gyventojų sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Strategijoje išskeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas, apibūdinantis strategijos siekinius. Rodikliai pateikti **2023 metų Skuodo r. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilyje**.

2023 metų Skuodo rajono savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio lentelės stulpelių pavadinimų paaiškinimai:

savivaldybės reikšmės:

- 1) tendencija – skaičiuojama pastariesiems penkeriems metams nuo analizuojamų metų;

➡ Nekinta ⬆ Didėja ⬇ Mažėja

- 2) rodiklis – savivaldybės rodiklio reikšmė 2023 m.;
- 3) kiekis – savivaldybės atvejų skaičius;
- 4) 3 metų vidurkis – savivaldybės 3 metų rodiklio reikšmės vidurkis;
- 5) santykis pagal 3 m. rodiklio vidurkį – savivaldybės 3 m. rodiklio vidurkio reikšmės santykis su Lietuvos 3 m. rodiklio vidurkio reikšme;
- 6) rodiklio ir 3 metų vidurkio stulpelių spalvinimo paaiškinimai:
 - 12 rodiklių reikšmių, kai stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, žymimos **žalia spalva**;
 - 12 rodiklių reikšmių, kai stebimas rodiklis rodo blogiausią situaciją, žymimos **raudona spalva**;
 - likusios rodiklių reikšmės vertinamos kaip atitinkančios Lietuvos vidurkį, jos žymimos **geltona spalva**;

■ Geriau ■ Blogiau ■ Panašiai

Lietuvos reikšmės:

- 1) rodiklis – Lietuvos rodiklio reikšmė 2023 m.;
- 2) blogiausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį – blogiausia savivaldybės rodiklio reikšmė Lietuvoje pagal 3 m. rodiklio vidurkį;
- 3) sritis pagal 3 m. vidurkį – savivaldybės 3 m. rodiklio vidurkio reikšmė lyginama su Lietuvos 3 m. rodiklio vidurkio reikšmės pasikliautinuoju intervalu:
 - jei savivaldybės reikšmė patenka į Lietuvos pasikliautinių intervalų ribą, spalvinama **geltonai**;
 - jei savivaldybės reikšmė yra geresnė už Lietuvos pasikliautinių intervalų ribą, spalvinama **žalia spalva**;
 - jei savivaldybės reikšmė yra blogesnė už Lietuvos pasikliautinių intervalų ribą, spalvinama **raudona spalva**;
- 4) geriausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį – geriausia savivaldybės rodiklio reikšmė Lietuvoje pagal 3 m. rodiklio vidurkį.

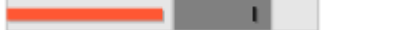

Sutrumpinimų paaiškinimai:

SMR – standartizuotas mirtingumas

Pastabos:

1. Rodiklis „socialinės rizikos šeimų skaičius 1 000 gyventojų“ ataskaitoje nebeteikiamas, nes nuo 2018 m. liepos 1 d. buvo panaikinta Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaita ir šios apskaitos tvarka.
2. Metų eigoje, nuo 2023 m. balandžio 22 d., pasikeitė širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos ir ankstyvosios diagnostikos programos tikslinė amžiaus grupė, todėl 2023 m. pateikti du paskaičiuoti rodikliai pagal dvi skirtingas amžiaus grupes.

2023 METŲ SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis pagal 3 m. rodiklio vidurkį	Rodiklis	Blogiausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį	Sritis pagal 3 m. vidurkį	Geriausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį
Strateginis tikslas									
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	➡	75,7	76	74,2	0,98	77,5	71,3		80,5
Išvengiamas mirtingumas pagal jungtinį EBPO ir Eurostato sąrašą (proc.)	➡	77,7	94	72,3	1,00	76,7	81,4		64,5
1 tikslas – sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį:									
1.1. sumažinti skurdo lygį ir nedarbą:									
Savižudybių skaičius (X60-X84) 100 000 gyventojų	⬆	45,6	7	29,7	1,53	19,6	50,5		10,4
SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyventojų	⬆	45,0	7	26,9	1,44	18,8	48,2		10,4
Bandymų žudytis skaičius (X60-X64, X66-X84) 100 000 gyventojų	➡	26,0	4	10,6	0,26	44,6	63,3		8,4
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksleivių	⬇	82,3	103	91,5	1,53	55,2	203,5		35,4
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos (proc.)	➡	0,7	65	1,6	0,55	1,7	7,3		0,8
Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų	➡	-21,5	-330	-23,0	-2,61	10,0	-23,1		54,4
1.2. sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu.									
Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyventojų	⬆	117,1	18	101,9	1,24	78,7	177,1		58,7
SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	⬆	102,9	18	88,0	1,11	75,8	153,2		48,7
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1000 moksleivių	⬆	414,1	699	406,1	1,19	352,1	610,8		160,3
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyventojų	➡	31,2	480	31,2	1,33	23,9	75,6		3,6
Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų	⬆	26,0	4	27,6	1,31	21,6	55,0		7,7
Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyventojų	⬆	26,0	4	34,0	1,40	24,6	60,8		8,4
2 tikslas – sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką:									
2.1. kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą:									
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų	⬆	2,1	2	0,7	0,70	0,9	1,8		0

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis pagal 3 m. rodiklio vidurkį	Rodiklis	Blogiausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį	Sritis pagal 3 m. vidurkį	Geriausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį
Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius 10 000 gyventojų	➡	121,0	47	127,9	0,98	134,5	175,7		91,4
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyventojų	⬆	73,8	69	74,2	1,16	65,7	118,3		45,2
Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyventojų	⬇	6,5	10	8,7	0,29	35,7	65,8		0
2.2. kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį;									
Mirtingumas nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų	⬆	6,5	1	6,4	1,60	2,8	18,8		0
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų	⬆	7,4	1	5,6	1,44	2,7	20,2		0
Mirtingumas nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų	⬆	13,0	2	23,4	1,44	14,6	43,2		0
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų	⬆	12,3	2	19,0	1,20	14,2	36,4		0
2.3. mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių;									
Mirtingumas transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų	⬆	13,0	2	8,5	1,35	6,2	17,8		0
SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų	⬆	10,3	2	8,1	1,31	6,2	18,2		0
Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	⬆	13,0	2	4,2	3,00	1,1	5,5		0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	⬆	10,3	2	3,4	2,43	1,1	5,3		0
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) skaičius 10 000 gyventojų	⬆	7,8	12	6,2	1,22	5,4	8,1		1,6
2.4. mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą.									
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	⬇	35,7	36	43,4	0,05	797,8	33836,7		26,1
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams 2023 m.: Skuodo r. – 74,0 proc. (2022 m. – 71,7 proc.).									
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams 2023 m.: Skuodo r. – 55,3 proc. (2022 m. – 54,4 proc.).									
3 tikslas – formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą:									
3.1. sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą;									
Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	➡	6,5	1	2,1	0,62	3,5	18,7		0

SMR nuo narkotikų sąlygotų priekasčių 100 000 gyventojų	↑	6,7	1	2,2	0,63	3,5	21,1		0
--	---	-----	---	-----	------	-----	------	---	---

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis pagal 3 m. rodiklio vidurkį	Rodiklis	Blogiausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį	Sritis pagal 3 m. vidurkį	Geriausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį
Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↓	6,5	1	10,6	0,46	21,8	60,6		0
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↓	4,3	1	9,1	0,42	20,5	58,9		0
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyventojų	↑	32,5	5	21,2	0,28	82,5	389,6		0
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 tabako licencijai	→	197,0	78 licencijos	200,4	1,00	199,6	68,4		383,5
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai	→	170,8	90 licencijų	181,1	1,07	162,8	35,5		344,7
3.2. skatinti sveikos mitybos įpročius.									
Kūdikių, žindyti išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	—	12,5	5	13,6	0,37	36,8	7,1	Savivaldybės rodiklio 2020 – 2023 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.	87,5
4 tikslas – užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius:									
4.1. užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais:									
Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų	→	30,7	469	24,3	1,38	20,9	34,4		11,0
Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18+ m. 1 000 gyventojų	↓	2,1	28	2,0	1,11	1,9	3,1		0,9
4.2. plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą:									
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	—	4,0	32	3,9	2,22	1,7	1,3	Savivaldybės rodiklio 2020 – 2023 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.	7,8
Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyventojų	—	3,9	6	4,5	0,6	7,5	3,1	Savivaldybės rodiklio 2020 – 2023 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.	12,1
Apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyventojui	↑	8,3	126920	7,8	0,86	9,1	6,2		11,5
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 10 000 gyventojų	↓	0	0	2,1	0,54	4,0	16,9		0
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų	↓	0	0	0	0	2,6	9,9		0
Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyventojų	↑	0,7	1	0,4	0,19	2,2	4,5		0
4.3. pagerinti motinos ir vaiko sveikatą:									
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	→	0,0	0	3,8	1,27	2,8	13,6		0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys (proc.)	↓	83,9	52	77,2	0,89	86,7	77,2		97,9

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis pagal 3 m. rodiklio vidurkį	Rodiklis	Blogiausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį	Sritis pagal 3 m. vidurkį	Geriausia reikšmė pagal 3 m. vidurkį
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, <i>Haemophilus influenzae B</i> skiepijimo apimtys (3 dozės) (proc.)	↓	84,6	55	80,6	0,90	89,9	68,0		97,0
Vaikų (6–14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje (proc.)	↓	3,3	36	4,8	0,42	11,6	2,6		40,9
Vaikų (7–17 m.), neturinčių ėduonių pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	↑	28,0	363	26,7	1,14	23,8	7,2		33,2
Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 15–17 m. moterų	↓	0	0	0	0	1,4	12,0		0
4.4. stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę.									
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyventojų	↑	1028,1	158	1012,9	1,33	670,8	1408,5		410,7
SMR nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyventojų	↑	883,9	158	876,5	1,17	659,1	1088,1		598,8
Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų	↑	377,4	58	365,2	1,33	271,1	442,8		176,0
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų	↑	298,9	58	299,0	1,15	256,0	330,2		222,4
Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyventojų	↑	286,3	44	233,6	1,32	154,0	534,1		95,4
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyventojų	↑	243,5	44	194,1	1,12	150,5	442,5		89,6
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų	↑	72,2	111	60,3	0,85	70,0	105,0		36,3
Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje (proc.)	↑	41,6	1147	28,1	0,51	59,7	20,6		71,3
Tikslinės populiacijos dalis, 3 metų laikotarpiu dalyvavusi gimdos kaklelio programoje (proc.)	↑	47,8	1644	44,9	0,81	60,3	31,8		70,0
Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje (proc.)	↑	61,8	3790	51,8	0,97	56,5	33,9		67,5
Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi širdies ir kraujagyslių ligų prevencinėje programoje (vyrai nuo 40 iki 55 metų ir moterys nuo 50 iki 65 metų) (proc.)	↑	39,2	1333	43,9	0,94	42,8	25,0		64,5
Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi širdies ir kraujagyslių ligų prevencinėje programoje (vyrai ir moterys 40-60 m. imtinai) (proc.)	—	42,0	1855	—	0,92 (1 m.)	45,6	18,0 (1 m.)	Savivaldybės rodiklio 2023 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.	66,1 (1 m.)

III SKYRIUS

SPECIALIOJI DALIS

3.1. Savivaldybės prioritetinių problemų analizė

Remiantis 2023 metų Skuodo rajono savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profiliu, buvo atrinkti 3 prioritetiniai rodikliai iš sąrašo:

1. savižudybių skaičius / standartizuotas mirtingumas nuo tyčinio savęs žalojimo 100 000 gyventojų (X60-X84);
2. sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų (A15-A19);
3. išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų.

Prioritetinių problemų pasirinkimo motyvai (metodika):

1. rodiklių reikšmės yra raudonojoje zonoje (žr. 2023 metų Skuodo rajono savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio *sritis pagal 3 m. vidurkį* stulpelį);
2. savivaldybės rodiklio 3 m. vidurkio santykis su Lietuvos rodiklio 3 m. vidurkiu yra didžiausias;
3. savivaldybė pagal 2023 m. rodiklio reikšmę atsilieka nuo Lietuvos vidurkio;
4. atsižvelgta į rodiklio pokyčio krypties tendenciją ir absoliučių skaičių pokytį.

Kiti raudonos zonos rodikliai, kurie neįtraukti į prioritetinių rodiklių sąrašą, nors savivaldybės rodiklio santykis su Lietuva yra didelis:

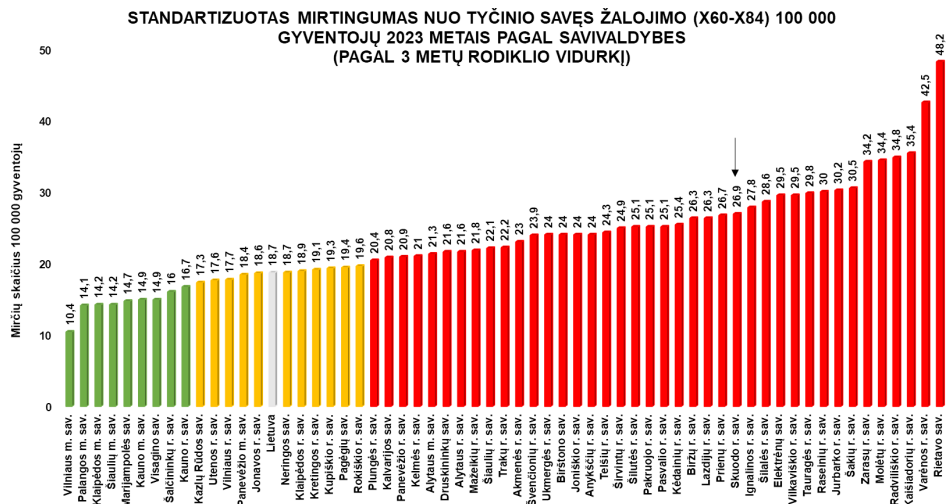
1. gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų, nes šio rodiklio situacija yra aiški ir detali gyventojų skaičiaus mažėjimo situacija ir priežastys yra pateiktos I skyriuje, todėl rodiklis į prioritetinių rodiklių sąrašą neįtrauktas;
1. pėsčiųjų mirtingumas / standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų, mirtingumas / standartizuotas mirtingumas nuo paskendimo 100 000 gyventojų (W65-W74), nes 2023 m. siekia tik 1–2 atvejus per metus ir keli atvejai „iššaukia“ didesnę rodiklio reikšmę;
2. mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 moksleivių, nes šio rodiklio situacija yra aiški: mokyklinio amžiaus vaikų nesimokančių mokykloje skaičių daugiausia sudaro išvykę iš šalies;
3. mirtingumas / standartizuotas mirtingumas nuo nukritimo 100 000 gyventojų (W00-W19), nors savivaldybė pagal 3 m. rodiklio palyginimą su Lietuvos 3 m. rodikliu yra raudonoje zonoje, tačiau pagal 2023 m. rodiklį savivaldybė yra geresnė situacijoje, lyginant su Lietuvos 2023 m. rodikliu.

Sudarius Skuodo rajono savivaldybės probleminių visuomenės sveikatos rodiklių sąrašą, toliau atlikta detali analizė.

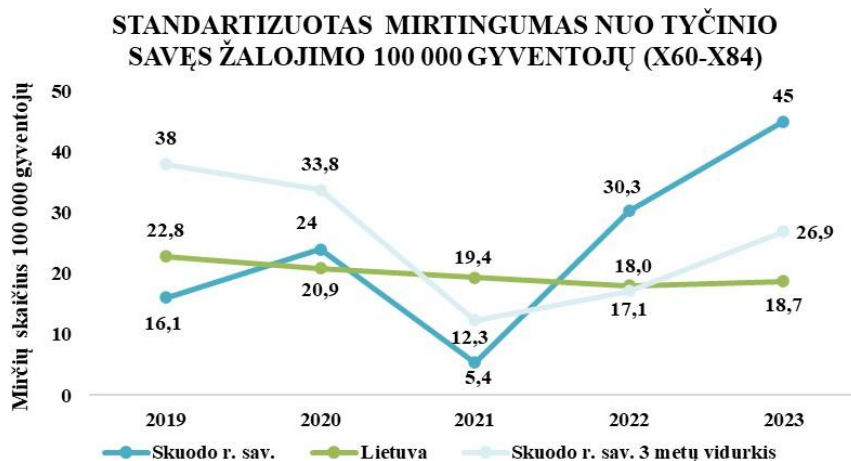
3.2. Savižudybių skaičius / standartizuotas mirtingumas nuo tyčinio savęs žalojimo 100 000 gyventojų (X60-X84)

Nors 2022 m. tarp prioritetinių rodiklių buvo savižudybės Skuodo rajono savivaldybėje, tačiau 2023 m. vėl buvo atrinkta į prioritetinių rodiklių sąrašą, nes yra raudonoje zonoje ir rodiklio pokyčio tendencija yra didėjanti.

Skuodo rajono savivaldybė pagal standartizuoto mirtingumo nuo tyčinio savęs žalojimo 100 000 gyventojų 3 metų rodiklio vidurkį užima 15 vietą iš 60 savivaldybių ir yra raudonojoje zonoje (pagal 1 m. rodiklį taip pat patenka į raudoną zoną). 2023 m. nebuvo registruota Neringos savivaldybės gyventojų savižudybių atvejų.

Skuodo rajono savivaldybės standartizuoto mirtingumo nuo tyčinio savęs žalojimo 100 000 gyventojų rodiklio reikšmė yra prastesnė nei Lietuvos vidurkis. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų tiek standartizuoto mirtingumo / tiek mirtingumo nuo tyčinio savęs žalojimo 100 000 gyventojų rodiklio tendencija yra didėjanti, o Lietuvos – mažėjanti. 2023 m. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų standartizuoto mirtingumo nuo tyčinio savęs žalojimo rodiklis siekia 45,0 atvejus 100 000 gyventojų (3 m. vidurkis mažesnis – 26,9 atvejai 100 000 gyventojų), Lietuvoje – 18,7 atvejai 100 000 gyventojų.

2023 m. užregistruotos 7 Skuodo rajono savivaldybės gyventojų savižudybės, 2022 m. – 6 savižudybės. Skuodo rajono savivaldybės **vyrų savižudybių įvyksta daugiau nei moterų**, nors moterys sudaro nežymiai didesnę dalį gyventojų nei vyrai. 2023 m. užregistruotos 6 vyrų mirtys dėl savižudybių, moterų – 1 savižudybės atvejais. **Pastaruosius dvejus metus miesto gyventojų savižudybių mirtingumo rodiklis yra didesnis nei kaimo gyventojų**, nors kaimo gyventojai sudaro daugiau nei pusę visų gyventojų. 2023 m. įvyko 3 kaimo ir 4 miesto gyventojų mirtys dėl savižudybių. Analizuojant paskutinių penkerių metų duomenis pagal amžiaus grupes, **kasmet savižudybių įvyksta nuo 45 iki 64 m. amžiaus asmenų grupėje**. 2023 m. užregistruoti 2 savižudybės atvejai 18–44 m. amžiaus asmenų grupėje, 4 atvejai – 45–64 m., 1 atvejis – 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje.

Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų mirčių dėl savižudybių skaičius 100 000 gyventojų ir mirčių dėl savižudybių skaičius pagal lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes

	2021 m.		2022 m.		2023 m.		Tendencija	Savivaldybės 2023 m. rodiklio palyginimas su Lietuvos vidurkiu
	Mirčių skaičius 100 000 gyventojų	Mirčių skaičius	Mirčių skaičius 100 000 gyventojų	Mirčių skaičius	Mirčių skaičius 100 000 gyventojų	Mirčių skaičius		
Pagal lytį								
Moterys	0,0	0	0,0	0	12,2	1	➡	
Vyrai	13,4	1	82,5	6	84,1	6	⬆	
Pagal gyvenamąją vietą								
Miestas	0,0	0	55,8	3	75,7	4	⬆	
Kaimas	9,5	1	29,1	3	29,8	3	⬆	
Pagal amžiaus grupes								
0–17 m.	0,0	0	0,0	0	0,0	0	➡	
18–44 m.	0,0	0	0,0	0	46,0	2	⬆	
45–64 m.	19,5	1	99,9	5	82,5	4	⬆	
65 + m.	0,0	0	26,2	1	25,8	1	⬆	
Iš viso	6,2	1	38,3	6	45,6	7	⬆	

Tendencija: → Nekinta ↑ Didėja ↓ Mažėja

Geriau Blogiau Panašiai

Daugiausia savižudybių įvyksta dėl tyčinių susižalojimų pasikorus, pasismaugus ir uždusęs. 2023 m. užregistruoti 5 tyčiniai susižalojimai pasikorus, pasismaugus ir uždusęs, 1 tyčinis apsinuodijimas medikamentais ir biologinėmis medžiagomis, 1 tyčinis susižalojimas aštriais daiktais.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų savižudybės pagal mirties priežastis

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso 2013-2023 m.
Tyčiniai susižalojimai (savižudybės) (X60-X84), iš jų:	9	8	8	6	7	6	3	4	1	6	7	65
Tyčinis apsinuodijimas medikamentais ir biologinėmis medžiagomis (X60-X64)	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3
Tyčinis susižalojimas pasikariant, pasismaugiant ir uždūstant (X70)	8	6	7	6	6	6	2	4	1	5	5	56
Tyčinis susižalojimas pasiskandinant (X71)	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	4
Tyčinis susižalojimas aštriais daiktais (X78)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Tyčinis susižalojimas nušokus nuo aukštumos (X80)	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

2023 m. užregistruoti 4 Skuodo miesto seniūnijos gyventojų savižudybės atvejai, Ylakių, Mosėdžio ir Šačių seniūnijos – po 1 atvejį.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų savižudybės pagal seniūnijas

Seniūnijos	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso 2019-2023 m.
Aleksandrijos sen.	0	0	0	1	0	1
Barstyčių sen.	1	0	0	0	0	1
Ylakių sen.	0	0	0	1	1	2
Lenkimų sen.	0	0	0	0	0	0
Mosėdžio sen.	0	2	0	1	1	4
Skuodo sen.	0	0	1	0	0	1
Šačių sen.	0	0	0	0	1	1
Skuodo miesto sen.	2	2	0	3	4	11
Iš viso	3	4	1	6	7	21

Šaltinis: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

Analizuojant pagal lytį, 2023 m. užregistruoti 4 Skuodo rajono savivaldybės vyrų bandymai žudyti. Analizuojant pagal amžiaus grupes, 2 bandymai žudyti registruoti 18–44 m. amžiaus asmenų grupėje, po 1 atvejį – 45–64 m. ir 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėse.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų bandymų žudyti skaičius (X60-X64, X66-X84) pagal lytį ir amžiaus grupes

	2021	2022	2023	Iš viso 2021-2023 m.
Pagal lytį				
Moterys	0	0	0	0
Vyrai	0	1	4	5
Pagal amžiaus grupes				
0–17 m.	0	0	0	0
18–44 m.	0	0	2	2
45–64 m.	0	1	1	2
65 + m.	0	0	1	1
Iš viso	0	1	4	5

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2023 m. pravedė 2 bazinius savižudybių prevencijos mokymus, kuriuose dalyvavo 33 asmenys. 2023 m. buvo suteikta 219 valandų individualių psichologų konsultacijų ir pravesta 237 valandų psichologų grupiniai užsiėmimai per metus. Visuomenės sveikatos specialistai, aptarnaujantys ugdymo įstaigas, pravedė 10 paskaitų psichikos sveikatos tema, kuriuose dalyvavo 180 mokinių.

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro vykdytos psichikos sveikatos stiprinimo veiklos Skuodo rajono savivaldybėje

		2021	2022	2023	Pastabos:
Baziniai savižudybių prevencijos mokymai	Dalyvių skaičius	34	33	33	
	Mokymų skaičius	2	2	2	
Individualios psichologų konsultacijos (val.)		173,5	89,5	219	
Psichologų vedami grupiniai užsiėmimai (val.)		223	223	237	
Psichikos sveikatos kompetencijų didinimas imonių darbuotojams	Darboviečių, kuriose įgyvendinti mokymai, skaičius	1	2	N	2023 m. nebuvo planuojami mokymai psichinės sveikatos tema įstaigų ir mokyklų darbuotojams, nes tai pagal Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2023 m. veiklos prioritetų vertinimo kriterijų reikšmių metų planą yra „Papildoma (pasirinktiną) paslauga“ veikla. Kadangi 2023 metų plane viršytos „Privalomos (bazinės) paslaugos“ veiklos, tai šie mokymai nebuvo organizuojami.
	Darbuotojų, dalyvavusių mokymuose, skaičius	18	35	N	
Mokyklų bendruomenės gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimas	Mokyklų, kuriose įgyvendinti mokymai, skaičius	2	1	N	
	Mokyklų darbuotojų, dalyvavusių mokymuose, skaičius	22	12	N	
Psichikos sveikatos tema užsiėmimai mokyklose	Psichinės sveikatos tema pravesių paskaitų skaičius	8	10	10	Pastaba – Skuodo Pranciško Žadeikio gimnazijoje, Skuodo ir Mosėdžio vaikų darželiuose paskaitas šia tema veda mokyklos psichologė ir duomenys neįtraukti.
	Psichinės sveikatos paskaitose dalyvavusių mokinių skaičius	155	149	180	

N - nėra duomenų.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojams nuo 18 metų, kuriems pasireiškia lengvi streso, nerimo, nemigos, depresijos ir psichologinės adaptacijos problemų požymiai, yra teikiamos gerovės konsultanto paslaugos nuo 2022 metų. 2023 m. gerovės konsultantas suteikė 847 konsultacijas per metus.

Gerovės konsultanto paslaugų teikimas Skuodo rajono savivaldybėje

		2022	2023
Gerovės konsultanto teikiamos paslaugos	Konsultacijas gavusių asmenų skaičius	58	233
	Konsultacijas baigusius asmenų skaičius	39	145
	Įvykdytų konsultacijų skaičius	236	847

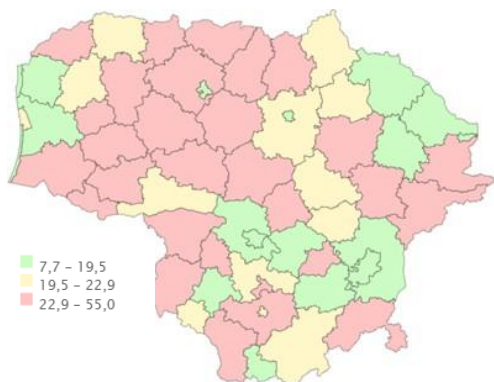
Šaltiniai: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro duomenys, gerovės konsultantų pateikti duomenys.

3.2. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų (A15-A19)

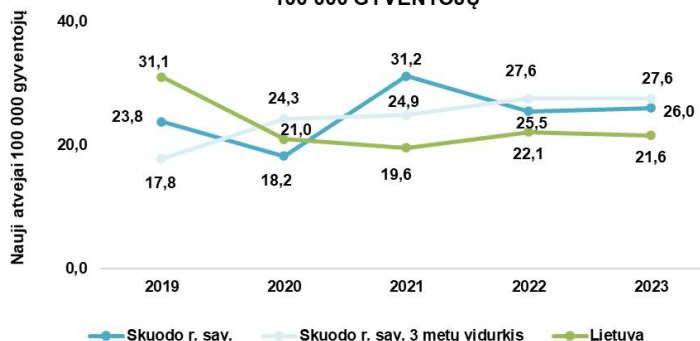
Skuodo rajonas pagal sergamumo tuberkulioze 100 000 gyventojų 3 metų rodiklio vidurkį patenka į 23 vietą tarp 60 savivaldybių ir yra raudonoje zonoje (pagal 1 m. rodiklį taip pat patenka į raudoną zoną). 2023 m. Neringos ir Kalvarijos savivaldybėse nebuvo nustatyta naujų tuberkuliozės atvejų.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų sergamumo tuberkulioze 100 000 gyventojų rodiklio reikšmė yra prastesnė nei Lietuvos vidurkis (tiek pagal 1 m., tiek pagal 3 metų rodiklio vidurkį). Skuodo rajono savivaldybės gyventojų sergamumo tuberkulioze 100 000 gyventojų rodiklio tendencija yra didėjanti, o Lietuvos – mažėjanti. 2023 m. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų sergamumo tuberkulioze 100 000 gyventojų rodiklis siekia 26 atvejus 100 000 gyventojų (3 m. vidurkis nesiskiria – 27,6 atvejai 100 000 gyventojų), Lietuvoje – 21,6 atvejai 100 000 gyventojų.

SERGAMUMAS TUBERKULIOZE 100 000 GYVENTOJŲ (A15-A19) PAGAL SAVIVALDYBES 2023 METAIS (PAGAL 3 METŲ RODIKLIO VIDURKĮ)

SERGAMUMAS TUBERKULIOZE (A15-A19) 100 000 GYVENTOJŲ

Paskutinius dvejus metus kasmet nustatoma po 4 naujus Skuodo rajono savivaldybės gyventojų tuberkuliozės atvejus. Analizuojant pagal lytį, 2023 m. nustatyti 3 moterų ir 1 vyrų susirgimas tuberkulioze. Analizuojant pagal gyvenamąją vietą, 2023 m. nustatyti 4 kaimo gyventojų tuberkuliozės atvejai. Analizuojant pagal amžiaus grupes, 2023 m. nustatytas 1 tuberkuliozės atvejis 45–64 m. amžiaus asmenų grupėje, 3 atvejai – 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje.

Pagal 2010–2023 m. duomenis, Skuodo rajonų asmenų, susirgusių tuberkulioze, kurie kalinimo įstaigose nebuvo. Tačiau, kai gaunami duomenis iš kalinimo įstaigų, ne visur pažymima gyvenamoji vieta.

Skuodo rajono savivaldybės naujai susirgusių (tik nauji) tuberkulioze (A15-A19) asmenų skaičius pagal lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso 2013-2023 m.
Pagal lytį												

Moterys	1	7	5	1	6	1	1	0	1	2	3	28
Vyrai	3	2	8	4	6	1	3	3	4	2	1	37
Pagal gyvenamąją vietą												
Kaimas	3	7	10	3	5	1	3	1	4	2	4	43
Miestas	1	2	3	2	7	1	1	2	1	2	0	22
Pagal amžiaus grupes												
0–17 m.	1	1	2	0	2	0	0	0	0	1	0	7
18–44 m.	1	3	4	1	4	1	1	1	2	1	0	19
45–64 m.	0	2	3	3	2	0	2	2	2	1	1	18
65 + m.	2	3	4	1	4	1	1	0	1	1	3	21
Iš viso	4	9	13	5	12	2	4	3	5	4	4	65

Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Tuberkuliozės valstybės informacinė sistema.

2023 m. nuo tuberkuliozės mirė 1 Skuodo rajono savivaldybės gyventojas: kaimo vietovėje gyvenanti 65 + m. amžiaus moteris.

Skuodo rajono savivaldybės mirusieji asmenys nuo tuberkuliozės (A15-A19) pagal lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso 2013-2023 m.
Pagal lytį												
Moterys	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
Vyrai	0	0	2	2	0	1	0	0	0	0	0	4
Pagal gyvenamąją vietą												
Kaimas	0	0	2	1	0	1	1	0	0	0	1	4
Miestas	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Pagal amžiaus grupes												
0–17 m.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18–44 m.	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
45–64 m.	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
65 + m.	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	3
Iš viso	0	0	2	2	0	1	1	0	0	0	1	6

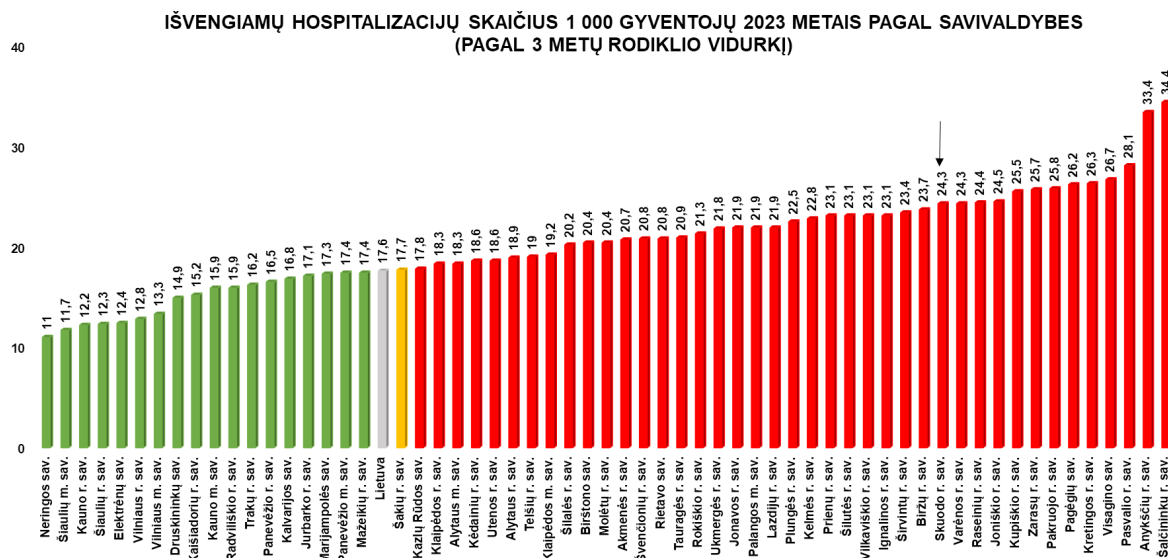
2023 m. Skuodo rajono savivaldybėje 78,6 proc. vaikų atliktas tuberkulino mėginys: VšĮ Skuodo PSPC – 89,4 proc., VšĮ Mosėdžio PSPC – 64,7 proc.

Tuberkulino mėginių atlikimo suvestinė pagal prisirašymą prie Skuodo rajono savivaldybės pirminių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros įstaigų 2023 m.

	Vaikų skaičius, kuriems reikia atlikti tuberkulino mėginį	Vaikų skaičius, kuriems atliktas tuberkulino mėginys	Proc.
VšĮ Skuodo PSPC	66	59	89,4
VšĮ Mosėdžio PSPC	51	33	64,7
Iš viso	117	92	78,6

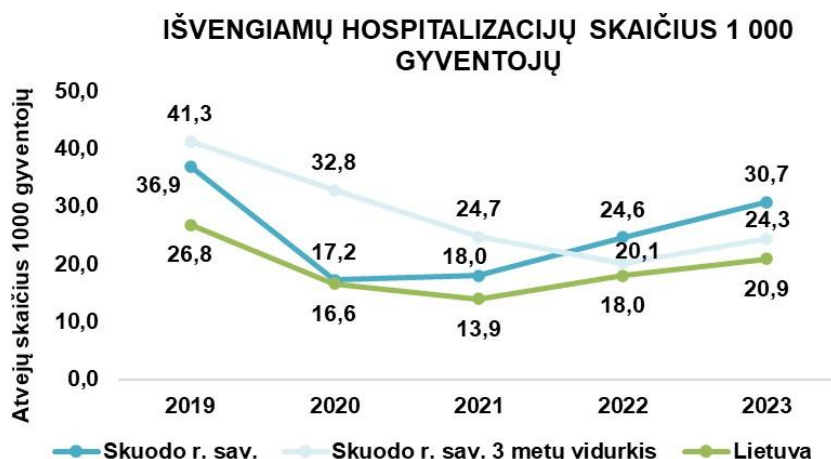
3.3. Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų

Skuodo rajonas pagal išvengiamų hospitalizacijų 1 000 gyventojų 3 metų rodiklio vidurkį patenka į 13 vietą tarp 60 savivaldybių ir yra raudonoje zonoje (pagal 1 m. rodiklį taip pat patenka į raudoną zoną). Didžiausias išvengiamų hospitalizacijų 1000 gyventojų rodiklis buvo Anykščių ir Šalčininkų rajonų savivaldybių.

Šaltiniai: Tuberkuliozės valstybės informacinė sistema, Skuodo rajono savivaldybės PAASPI duomenys, Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų išvengiamų hospitalizacijų 1 000 gyventojų rodiklio reikšmė yra prastesnė nei Lietuvos vidurkis (tiek pagal 1 m., tiek pagal 3 metų rodiklio vidurkį). Tiek pagal 1 metų rodiklį, tiek pagal 3 metų rodiklio vidurkį, Skuodo rajono savivaldybės gyventojų išvengiamų hospitalizacijų 1000 gyventojų rodiklis yra padidėjęs. 2023 m. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų išvengiamų hospitalizacijų skaičiaus 1000 rodiklis siekia 30,7 atvejus 1000 gyventojų (3 m. vidurkis mažesnis – 24,3 atvejai 1000 gyventojų), Lietuvoje – 20,9 atvejai 100 000 gyventojų.

2023 m. nustatytos Skuodo rajono savivaldybės gyventojų 469 išvengiamos hospitalizacijos, 2022 m. – 383. Daugiausia išvengiamų hospitalizacijų nustatoma 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje. Palyginti su 2020 m., 2023 m. išvengiamų hospitalizacijų atvejų skaičius 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje padidėjo nuo 41,2 iki 72,6 atvejų 1000 gyventojų.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų išvengiamų hospitalizacijų skaičius ir išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyventojų pagal amžiaus grupes

Amžiaus grupės	2021 m.		2022 m.		2023 m.		Tendencija	Savivaldybės 2023 m. rodiklio palyginimas su Lietuvos vidurkiu
	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius	Atvejai 1000 gyv.	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius	Atvejai 1000 gyv.	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius	Atvejai 1000 gyv.		
1–17 m.	38	16,3	69	30,3	65	29,5	→	
18–64 m.	70	7,1	95	10,0	122	13,3	↓	
65 + m.	179	47,2	219	57,4	282	72,6	→	
Iš viso	287	18,0	383	24,6	469	30,7	→	

Tendencija: → Nekinta ↑ Didėja ↓ Mažėja

■ Geriau ■ Blogiau ■ Panašiai

2023 m. vaikų amžiaus grupėje daugiausia išvengiamų hospitalizacijų atvejų 1000 gyventojų buvo dėl ausų, nosies ir gerklės infekcijų. 18 m. ir vyresnių asmenų amžiaus grupėje daugiausia išvengiamų hospitalizacijų atvejų 1000 gyventojų buvo dėl pneumonijos ir stazinio širdies nepakankamumo. Vaikų amžiaus grupėje išvengiamų hospitalizacijų 1000 gyventojų rodiklio tendencija yra didėjanti dėl pielonefrito, ausų, nosies ir gerklės infekcijų, geležies stokos anemijų. Gyventojų, kurių amžius siekia nuo 18 m. iki 64 m. amžiaus, išvengiamų hospitalizacijų 1000 gyventojų rodiklio tendencija yra didėjanti dėl pneumonijos, stazinio širdies nepakankamumo, 1 tipo cukrinio diabeto, geležies stokos anemijų. 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų išvengiamų hospitalizacijų 1000 gyventojų rodiklio tendencija yra didėjanti dėl stazinio širdies nepakankamumo, 1 tipo cukrinio diabeto, pielonefrito, geležies stokos anemijų.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyventojų pagal priežastis ir amžiaus grupes 2023 m.

Išvengiamos hospitalizacijos pagal priežastis	1–17 m.	18–64 m.	65 + m.
Išvengiamos hospitalizacijos dėl pneumonijos	2,3 ↓	2,4 ↓	11,3 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl astmos	0,5 →	0,3 →	0,8 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl stazinio širdies nepakankamumo	-	2,1 ↓	24,7 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl 1 tipo cukrinio diabeto	-	0,9 ↓	0,3 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl 2 tipo cukrinio diabeto	-	1,2 →	2,1 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl lėtinės obstrukcinės plaučių ligos	-	1,6 ↓	10,8 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl krūtinės anginos	-	0,3 ↓	3,6 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl hipertenzijos	-	0,7 ↓	6,4 →
Išvengiamos hospitalizacijos dėl pielonefrito	2,3 ↓	1,8 →	7,7 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl ausų, nosies ir gerklės infekcijų	19,5 ↓	-	-
Išvengiamos hospitalizacijos dėl (kitų) vakcinomis valdomų ligų	1,4 ↓	0,0 →	0,0 →
Išvengiamos hospitalizacijos dėl geležies stokos anemijų	0,5 ↓	0,9 ↓	2,6 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl opinės ligos	-	0,2 ↓	1,5 ↓
Išvengiamos hospitalizacijos dėl burnos ir (ar) dantų ligų	0,0 →	0,0 →	0,0 →
Išvengiamos hospitalizacijos dėl epilepsijos	3,2 ↓	0,9 →	0,8 →
Išvengiamos hospitalizacijos dėl moters dubens organų uždegiminių ligų	-	0,0 ↓	0,0 →

Tendencija: → Nekinta ↓ Didėja ↓ Mažėja
 Geriau Blogiau Panašiai

Per paskutinius penkerius metus pirmoje vietoje išvengiamų hospitalizacijų struktūroje yra išvengiamos hospitalizacijos dėl stazinio širdies nepakankamumo, antroje vietoje – išvengiamos hospitalizacijos dėl pneumonijos ir trečioje vietoje – išvengiamos hospitalizacijos dėl lėtinės obstrukcinės plaučių ligos (18 + m.).

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų išvengiamos hospitalizacijos pagal priežastis

Išvengiamos hospitalizacijos pagal priežastis	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso
Išvengiamos hospitalizacijos dėl pneumonijos	100	51	29	49	71	300
Išvengiamos hospitalizacijos dėl astmos	21	6	10	12	7	56
Išvengiamos hospitalizacijos dėl stazinio širdies nepakankamumo	82	44	66	109	115	416
Išvengiamos hospitalizacijos dėl 1 tipo cukrinio diabeto	5	5	7	4	9	30
Išvengiamos hospitalizacijos dėl 2 tipo cukrinio diabeto 18 + m.	33	16	16	24	19	108
Išvengiamos hospitalizacijos dėl lėtinės obstrukcinės plaučių ligos 18 + m.	100	35	21	29	57	242
Išvengiamos hospitalizacijos dėl krūtinės anginos 18 + m.	51	17	22	16	17	123
Išvengiamos hospitalizacijos dėl hipertenzijos 18 + m.	43	19	22	15	31	130
Išvengiamos hospitalizacijos dėl pielonefrito 1 + m.	53	27	33	45	52	210
Išvengiamos hospitalizacijos dėl ausų, nosies ir gerklės infekcijų 1-17 m.	48	17	14	30	43	152
Išvengiamos hospitalizacijos dėl (kitų) vakcinomis valdomų ligų 1 + m.	10	2	4	8	3	27
Išvengiamos hospitalizacijos dėl geležies stokos anemijų 1 + m.	7	6	9	10	19	51
Išvengiamos hospitalizacijos dėl opinės ligos 18 + m.	30	19	14	10	8	81
Išvengiamos hospitalizacijos dėl burnos ir (ar) dantų ligų 1 + m.	1	0	2	2	0	5
Išvengiamos hospitalizacijos dėl epilepsijos 1 + m.	28	15	19	16	18	96
Išvengiamos hospitalizacijos dėl moters dubens organų uždegiminių ligų 18 + m.	3	1	0	4	0	8
Iš viso	615	280	287	383	469	2034

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

IV SKYRIUS

SAVIVALDYBĖS MOKINIŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Igyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymą Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“, nuo 2016 metų visoje šalyje kas ketverius metus pradėti vykdyti penktų, septintų ir devintų klasių mokinių gyvenimos stebėsenos tyrimai. Jie atliekami vadovaujantis Higienos instituto parengta gyvenimos tyrimų organizavimo ir vykdymo metodika. Tyrimus koordinuoja Higienos institutas, o anketinę apklausą Skuodo rajono savivaldybėje vykdo Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Apklaunami visi apklausos vykdymo dieną ugdymo įstaigoje esantys penktų, septintų ir devintų klasių mokiniai. Trečioji mokinių apklausa Skuodo rajono savivaldybėje atlikta 2024 m. kovo–balandžio mėnesiais.

2016 metais tyrime dalyvavo 387 mokiniai, 2020 metais – 344 mokiniai, o 2024 metais – 337 mokiniai. 2024 m. apklausoje dalyvavo: 43,3 proc. berniukų ir 56,7 proc. mergaičių, pagal klases – 34,1 proc. penktokų, 30,6 proc. septintokų ir 35,3 proc. devintokų. 2024 m. tyrime dalyvavo 57,0 proc. kaimuose gyvenančių mokinių ir 43,0 proc. miestuose gyvenančių mokinių.

Skuodo rajono savivaldybės mokinių gyvenimos stebėsenos rodikliai

Rodikliai	Skuodo r. sav.				Lietuva		
	2016	2020	2024	Pokytis	2016	2020	2024
Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis							
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankština ar sportuoja bent 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), dalis	–	36,7*	28,8*	↓	–	38,1	39,6
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu mankština ar sportuoja bent 60 minučių, dalis	8,4	11,3	12,2	●	9,7	13,6	14,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų (televizoriaus, kompiuterio, planšetės, išmaniojo telefono), dalis	20,7*	27,0	28,5*	↑	19,4	25,0	28,2
Mitybos įpročiai							
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis	35,3	30,0	28,8	●	38,6	34,7	33,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis	39,4*	22,0*	29,7●	↑	36,5	32,3	32,7
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis	–	14,1	16,9	●	–	17,4	18,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis	–	8,7	6,5	●	5,8	10,6	9,3
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savaitę geria energinius gėrimus, dalis	–	20,9**	16,9**	↓	–	16,9	15,4
Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis	46,4*	40,6	34,7*	↓	51,7	45,5	39,1
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis	–	39,2*	27,3*	↓	–	36,7	30,8
Zalingi įpročiai							
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis	12,3*	7,3	5,0*	↓	–	7,0	7,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis	28,1**	17,4	13,4**	↓	–	12,7	13,6
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis	13,1	17,0*	11,0*	↓	–	12,2	9,9
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis	28,5	28,3	23,1	●	–	20,1	19,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	24,5*	12,3	13,4*	↓	15,3	10,6	11,6
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	46,5*	30,9	34,1*	↓	29,3	21,9	26,9
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kanapes („žolė“, marihuana, hašišas), dalis	3,7	3,0	4,7	●	–	3,2	4,3
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kitus narkotikus ir kanapes, dalis	0,5	1,8	2,1	●	–	1,8	3,1

Skuodo rajono savivaldybės mokinių gyvenimo stebėsenos rodikliai tęsinys

Patyčios								
Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi kiti mokiniai per paskutinius 2 mėnesius, dalis	39,1	29,0*	40,9*	↑	45,0	33,0	45,1	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų mokinių per paskutinius 2 mėnesius, dalis	39,9**	25,4	23,4**	↓	41,6	24,9	32,6	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis	–	7,1	10,1	●	–	9,3	13,4	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis	–	13,8	17,8	●	–	15,9	24,2	
Saugumas namų ir mokyklos aplinkoje								
Mokyklinio amžiaus vaikų, kuriuos per paskutinius 2 mėnesius mušė ar kitaip fiziškai baudė tėvai, dalis	7,7	7,7	8,9	●	–	8,2	10,0	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs namų aplinkoje, dalis	–	99,7*	95,8*	↓	–	96,2	93,9	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs mokyklos aplinkoje, dalis	–	85,4*	75,7*	↓	–	85,3	73,5	
Burnos higiena								
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau negu kartą per dieną, dalis	48,0*	49,1	56,1*	↑	55,6	57,0	60,6	
Saugumas kelyje								
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis	31,5*	30,8*	22,3●	↓	27,5	25,6	17,0	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis	77,4	84,1	82,5	●	74,9	80,3	76,8	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada dėvi šalną važiuodami dviračiu, dalis	–	12,3	11,8	●	–	8,2	11,4	
Laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas								
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi pakankamai laimingi ar labai laimingi vertindami savo dabartinį gyvenimą, dalis	89,7**	70,1*	60,5●	↓	86,2	73,2	65,4	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis	88,0**	77,2	74,2**	↓	85,1	79,8	71,7	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie yra patenkinti savo išvaizda, dalis	–	39,8*	27,0*	↓	–	40,8	32,0	

Paiškinimai:

- 2024 m. savivaldybės rodiklio reikšmė geresnė už Lietuvos rodiklio vidurkio reikšmę.
- 2024 m. savivaldybės rodiklio reikšmė atitinka Lietuvos rodiklio vidurkio reikšmę.
- 2024 m. savivaldybės rodiklio reikšmė prastesnė nei Lietuvos rodiklio vidurkio reikšmė. 2024 m.
- savivaldybės rodiklio reikšmė geresnė palyginus su ankstesniais metais.
- 2024 m. savivaldybės rodiklio reikšmė prastesnė palyginus su ankstesniais metais.
- savivaldybės rodiklio reikšmės pokyčio nėra palyginus su ankstesniais metais.

* $p < 0,05$ ir ** $p < 0,0001$ statistiškai reikšmingi pokyčiai (● 2024 m., palyginti su 2016 m. ir 2020 m.)

APIBENDRINANČIOS IŠVADOS

1. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų demografiniai pokyčiai ir sudėtis:

1.1. 2024 metų pradžioje Skuodo rajono savivaldybėje gyvenamąją vietą buvo deklaravę 15201 gyventojas;

1.2. palyginti su 2023 m. pradžios duomenimis, 2024 m. pradžioje gyventojų skaičius sumažėjo 333 asmenimis;

1.3. moterys sudaro nežymiai didesnę gyventojų dalį nei vyrai: 2024 m. pradžioje moterys sudarė 53,4 proc. visų gyventojų, o vyrai – 46,6 proc.;

1.4. kaimo gyventojai sudaro daugiau nei pusę visų gyventojų: 2024 m. pradžioje kaimo gyventojai sudarė 65,6 proc. visų gyventojų, o miesto gyventojai – 34,4 proc.;

1.5. 45–64 m. amžiaus asmenų grupėje daugiausia gyventojų: 2024 m. pradžioje vaikai sudarė 14,7 proc. visų gyventojų, 18–44 m. amžiaus gyventojai – 28,1 proc., 45–64 m. asmenys – 31,4 proc., 65 m. ir vyresni asmenys – 25,7 proc.

1.6. stebima neigiama natūrali gyventojų kaita;

1.7. nuo 2021 m. stebima teigiama neto tarptautinė migracija;

1.8. neto vidaus migracija tolygiai išlieka neigiama.

2. Gyventojų pagrindinių mirčių struktūra:

2.1. Skuodo rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas yra didesnis nei Lietuvos gyventojų;

2.2. 1-oje vietoje yra kraujotakos sistemos ligos, 2-oje vietoje – mirtys nuo piktybinių navikų, 3-ioje vietoje yra išorinės mirties priežastys.

3. Gyventojų ligotumo priežastys:

3.1. Skuodo rajono gyventojų standartizuotas ligotumas 1000 gyventojų yra žemesnis negu Lietuvos vidurkis;

3.2. daugiausia gyventojai serga kraujotakos ir kvėpavimo sistemos ligomis.

4. Atrinktos analizuotinos problemos:

4.1. savižudybių skaičius / standartizuotas mirtingumas nuo tyčinio savęs žalojimo 100 000 gyventojų (X60-X84). Skuodo rajono savivaldybė pagal standartizuoto mirtingumo nuo tyčinio savęs žalojimo 100 000 gyventojų 3 metų rodiklio vidurkį užima 15 vietą iš 60 savivaldybių ir yra raudonojoje zonoje. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų tiek standartizuoto mirtingumo / tiek mirtingumo nuo tyčinio savęs žalojimo 100 000 gyventojų rodiklio tendencija yra didėjanti. 2023 m. užregistruotos 7 gyventojų savižudybės, 2022 m. – 6 savižudybės. 2023 m. užregistruoti 4 bandymai žudyti. Daugiausia savižudybių įvyksta dėl tyčinių susižalojimų pasikorus, pasismaugus ir uždusęs.

4.2. sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų (A15-A19). Skuodo rajonas pagal sergamumo tuberkulioze 100 000 gyventojų 3 metų rodiklio vidurkį patenka į 23 vietą tarp 60 savivaldybių ir yra raudonojoje zonoje. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų sergamumo tuberkulioze 100 000 gyventojų rodiklio tendencija yra didėjanti. Paskutinius dvejus metus kasmet nustatoma po 4 naujus gyventojų tuberkuliozės atvejus. 2023 m. savivaldybėje 78,6 proc. vaikų atliktas tuberkulino mėginys: VŠĮ Skuodo PSC – 89,4 proc., VŠĮ Mosėdžio PSC – 64,7 proc.

4.3. išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų. Tiek pagal 1 metų rodiklį, tiek pagal 3 metų rodiklio vidurkį, Skuodo rajono savivaldybės gyventojų išvengiamų hospitalizacijų 1000 gyventojų rodiklis yra padidėjęs. 2023 m. nustatytos 469 išvengiamos hospitalizacijos, 2022 m. – 383. Daugiausia išvengiamų hospitalizacijų nustatoma 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje. Per paskutinius penkerius metus pirmoje vietoje išvengiamų hospitalizacijų struktūroje yra išvengiamos hospitalizacijos dėl stazinio širdies nepakankamumo, antroje vietoje – išvengiamos hospitalizacijos dėl pneumonijos ir trečioje vietoje – išvengiamos hospitalizacijos dėl lėtinės obstrukcinės plaučių ligos (18 + m.).

REKOMENDACIJOS

Ataskaitos rekomendacijos orientuotos į prioritetines Skuodo rajono savivaldybės gyventojų problemas, stiprinant gyventojų psichikos sveikatą, gerinant ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę.

1. Siekiant mažinti savižudybių ir mėginimų žudyti atvejų skaičių ir su savižudybėmis, mėginimais žudyti susijusius neigiamus padarinius:

siūloma Savivaldybės administracijai, Bendruomenės sveikatos tarybai:

- 1.1. inicijuoti savižudybių prevencijos koordinavimo savivaldybėje veiklos plano parengimą;
- 1.2. inicijuoti pagalbos savižudybės grėsmę patiriantiems asmenims algoritmų rengimą;

siūloma Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

- 1.3. ir toliau organizuoti bazinių savižudybių prevencijos mokymus savivaldybės gyventojams, įstaigoms;
- 1.4. ir toliau organizuoti psichologų konsultacijų teikimą, grupinių užsiėmimų gyventojams teikimą;
- 1.5. parengti ir pavišinti informaciją apie emocinės ir psichologinės pagalbos linijas (viešinimo priemonė – lankstinukas apie emocinės ir psichologinės pagalbos linijos kontaktus);

siūloma Savivaldybės administracijai:

- 1.6. ir toliau tęsti gerovės konsultanto paslaugų teikimą 18 m. ir vyresnio amžiaus asmenims, kuriems pasireiškia lengvi streso, nerimo, nemigos, depresijos bei psichologinės adaptacijos požymiai;

2. Siekiant sumažinti naujų tuberkuliozės atvejų skaičių ir pagerinti ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą tuberkulioze sergantiems pacientams:

siūloma Savivaldybės administracijai, Bendruomenės sveikatos tarybai:

- 2.1. užtikrinti DOTS (tiesiogiai stebimas trumpo gydymo tuberkuliozės kursas) kabinetų paslaugų teikimą tuberkulioze sergantiems asmenims, kad būtų vykdoma pacientui paskirto gydymo kontrolė;

siūloma Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

- 2.2. užtikrinti tėvų informavimą apie vaikų bei rizikos grupių vaikų tikrinimą dėl tuberkuliozės (tuberkulino testas) (viešinimo priemonės – lankstinukai tėvams);
- 2.3. parengti ir pavišinti informaciją apie tuberkuliozės profilaktiką (viešinimo priemonė – plakatas apie tuberkuliozės profilaktiką);

siūloma asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovams nepriklausomai nuo jų pavaldumo:

- 2.4. užtikrinti tuberkulino testo atlikimą vaikams (tikslinė amžiaus kategorija, rizikos grupės vaikai), informuojant tėvus / globėjus apie tuberkulino testus ir jų naudą;

3. Siekiant sumažinti išvengiamų hospitalizacijų skaičių, gerinant pirminės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę:

siūloma Savivaldybės administracijai, Bendruomenės sveikatos tarybai:

- 3.1. inicijuoti pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo miesto ir kaimo gyventojų, asmenų su negalia atžvilgiu, šeimos gydytojų ir kitų specialistų, įrangos poreikio vertinimą;

asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovams nepriklausomai nuo jų pavaldumo:

- 3.2. užtikrinti, jog atsakingi darbuotojai įstaigoje (šeimos gydytojai / slaugytojai / gyvensenos medicinos specialistai) vadovautųsi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. V-913 „Dėl širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos ir ankstyvosios diagnostikos programos patvirtinimo“

(nauja redakcija 2024-08-01) ir nukreiptų pacientus, kuriems įvertinta rizika susirgti arba serga širdies ir kraujagyslių ligomis, cukriniu diabetu, dalyvauti sveikatos stiprinimo programoje, kuri skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, į Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurą;

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

- 3.3. ir toliau tęsti sveikatos stiprinimo programos vykdymą, kuri skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai (mityba, fizinis aktyvumas, streso valdymas), bendradarbiaujant su pirminėmis sveikatos priežiūros įstaigomis;
- 3.4. ir toliau viešinti informaciją apie sveikatos stiprinimo programą, skirtą širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai (informacija elektroninėje erdvėje, lankstinukai)
- 3.5. organizuoti savivaldybės gyventojams užsiėmimus, paskaitas mitybos temomis;
- 3.6. organizuoti 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenims fizinio aktyvumo užsiėmimus savivaldybėje.

Šaltiniai:

1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. sausio 12 d. įsakymas Nr. V-32 „Dėl Savižudybių prevencijos koordinavimo savivaldybėse tvarkos aprašo patvirtinimo“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/25689912b18611ee8172b53a675305ab>
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. rugsėjo 9 d. įsakymas Nr. V-2008 „Dėl Nacionalinio savižudybių prevencijos veiksmų 2023–2026 metų plano patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2023-10-10). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/25d91842f28811eab72ddb4a109da1b5/asr>
3. Savižudybių prevencijos koordinavimo savivaldybėse tvarkos aprašo taikymo gairės. 2024. Higienos institutas. Prieiga per internetą: [https://www.hi.lt/uploads/Products/product_389/Saviudybi_prevencijos_koordinavimo_savivaldybse_TA_gairs_\(2024\).pdf](https://www.hi.lt/uploads/Products/product_389/Saviudybi_prevencijos_koordinavimo_savivaldybse_TA_gairs_(2024).pdf)
4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. liepos 26 d. įsakymas Nr. V-859 „Dėl pagalbos savižudybės grėsmę patiriantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2024-07-01). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d1c7e620917511e8aa33fe8f0fea665f/asr>
5. Savižudybių prevencija. Prieiga per internetą: <https://www.hi.lt/savizudybiu-prevencijos-skyrius-savizudybiu-prevencija/#--visuomenes-ir-specialistu-savizudybiu-prevencijos-mokymu-prieinamumo-ir-pletros-%E2%80%AFlietuvoje-galimybiu-studija>
6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. vasario 12 d. įsakymas Nr. V-237 „Dėl Tuberkuliozės ambulatorinio gydymo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2024-01-01) Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3b510540d74c11e59019a599c5cbd673/asr>
7. Sveikatos stiprinimo programa, skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai. Prieiga per internetą: <https://www.hi.lt/sveikatos-stiprinimo-programa-skirta-skl-ir-cd-profilaktikai/>
8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas 2005 m. lapkričio 25 d. Nr. V-913 „Dėl širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos ir ankstyvosios diagnostikos programos patvirtinimo“.